

**Rälsen förskolor
Sollentuna**

**Helena Aldén, Upplands Väsby
Emelie Bornesjö, Nacka**
v.47-48, 2015

Anvisning till rapportmall för observationer i VÅGA VISA

Denna sida innehåller anvisningar för hur rapportmallen ska användas och ska inte finnas med i den slutliga rapporten. Radera texten innan rapporten skickas för granskning. Observera att mallen bygger på en formatmall som behövs för att innehållsförteckningen ska fungera. Ändra inte i rubriker och innehållsförteckning. Här finns också praktiska anvisningar för hur man går tillväga för att uppdatera innehållsförteckningen t ex.

Spara ner mallen från www.danderyd.se/vagavisa genom att öppna aktuell mall och därefter spara den på din egen dator under valfritt namn.

Mer övergripande tips och anvisningar för rapportskrivningen finns i metodboken.

Skriva i mallen

I anvisningen under respektive rubrik anges vad som ska redovisas. Anvisningarna anges i kursiv stil och tas bort när stycket är färdigskrivet.

Om verksamheten har fler delenheter får man kopiera aktuella delar i mallen, framförallt sammanfattning och målområden. Om en enhet har delenheter eller ej anges i planeringen av observationerna. Fritidshem och förskoleklass betraktas inte som delenheter, utan ska ingå i redovisningen av grundskolan.

För att förenkla rapportskrivningen används formatmallar. Om dessa ändras kommer inte innehållsförteckningen automatiskt att hämta rubriker och sidhänvisning. För att minimera risken för fel står det under varje rubrik där ni ska skriva text "Skriv här". Placera markören direkt innan eller efter texten och börja skriv. Glöm inte att radera "Skriv här" efteråt. Text i rapporten ska skrivas i Times New Roman 12 punkter. Vill du göra egna underrubriker i texten så använd textformat med fetstil.

Skrivregler

Kursiv stil ska användas sparsamt och för att betona något viktigt ord i texten. Kursiv stil kan även användas för att beteckna namn på dokument och boktitlar.

Citat skrivs alltid inom citationstecken och ej med kursiv stil. Citat kan vara yttranden som sagts i samtal och intervjuer men även utdrag ur dokument. Observera att citat ska användas sparsamt i rapporten.

Använd vedertagna förkortningar eller skriv ut dem i sin helhet, välj det som är fördelaktigast för läsbarheten. Förkortningar som t ex IUP skrivs ut i sin helhet första gången det nämns men sedan inte.

Innehållsförteckning

När rapporten är klar är det dags att uppdatera innehållsförteckningen. Så här gör du för att uppdatera den automatiskt (tillvägagångssätt kan dock variera mellan olika versioner av Word):

- Klicka någonstans i innehållsförteckning. Den blir då grå.
- Tryck på mustangent, välj Uppdatera fält.
- Välj uppdatera endast sidnummer och klicka på Ok.
- Om man justerat rubriker och vill att de nya rubrikerna ska synas i innehållsförteckningen väljer man Uppdatera hela rubriken.
- Ibland kan man få med text som inte ska finnas med i förteckningen. Denna text har då felaktigt formaterats som rubriktext. Gå till texten i rapporten, markera den och välj rätt format (t ex Normal) i verktygsfältet (alternativt välj Format, Formatmallar, välj Normal).
- Ett annat fel som kan uppstå är att det står Bokmärket ej definierat i stället för sidan, vilket beror på att rubriken inte är formaterad som rubrik. Gå till rubriken i rapporten, markera den och välj Rubrik 2 eller 3 som i föregående punkt.

Datum

När rapporten är klar, skriv också in aktuellt datum i sidfoten nedan. När du gjort ändringar i rapporten, i ex efter fakta och metodgranskning, ändrar du datum. På så sätt kan man hålla ordning på vilken version av rapporten man har. Gör så här:

Dubbelklicka på "skriv datum här" nedan. Sidfoten blir då aktiverad. Skriv in aktuellt datum, tag bort texten "Skriv datum här". Klicka på "stäng" i sidhuvud-sidfotsverktygsfältet, (alternativt välj Visa högst upp på sidan och sedan, Sidhuvud-sidfot).

Support

Om du behöver hjälp med mallen kontakta Eva Hoas, eva.hoas@danderyd.se 08-568 910 88

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	4
FAKTADEL	5
OBSERVATIONENS METOD	6
SAMMANFATTNING	6
<i>Sammanfattande slutsats</i>	6
<i>Starka sidor</i>	6
<i>Förbättringsområden</i>	6
MÅLOMRÅDEN	7
<i>Normer och värden</i>	7
<i>Utveckling och lärande</i>	9
<i>Ansvar och inflytande för barn</i>	13
<i>Förskolechefens ansvar</i>	15
REFERENSER	18

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn:	Rälsen Norrviken	Rälsen Viby
Är verksamheten kommunal eller fristående? Om fristående ange ägare.	Fristående Ägs av Atvexa AB	Fristående Ägs av Atvexa
Antal avdelningar.	3	3
Ev. profil på förskolan.	-	-

Statistik

Antal barn:	45	47
Antal pedagoger i barngrupp	9 personer, därav 7.53 tjänster	9 pedagoger (794,5 %)
Antal barn per pedagog (omräknat till heltidstjänst)	45/7.53 ger ca 6 barn per pedagog	5,9
Antal legitimerade förskollärare.	3, en på respektive avdelning	2

Organisation /Ledning

Hur är ledningen organiserad? (finns ledningsgrupp, andra ledningsfunktioner)	En förskolechef tillika rektor, fördelas 40 % förskola och 60 skola/fritids En arbetslagsledare (AL ledare) för förskolan, en avdelningsansvarig på respektive avdelning	Förskolechef, en förskollärare samt en lärarrepresentant
Ledningsresursens årsarbetstid på förskolan.	Både förskolechef och arbetslagsledare arbetar heltid på enheten.	Både förskolechef och arbetslagsledare arbetar heltid på enheten.

OBSERVATIONENS METOD

Vi har under v.47-48 2015 observerat Rälsens två förskolor i Norrviken och Viby. Vi tagit del av förskolans olika styrdokument, bloggar och annan dokumentation. Vi besökt enhetens alla nio avdelningar vid minst två tillfällen vardera under fem dagar, samt skrivit rapport i fyra dagar. Vi har intervjuat förskolechefer och avdelningsansvariga samt haft samtal med samtliga pedagoger.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Rälsen förskolor består av två förskolor, en i Norrviken och en i Viby. Båda förskolorna har en strukturerad verksamhet som arbetar medvetet med språk, matematik, teknik och naturvetenskap. Rälsen Norrviken har ett väl fungerande värdegrundsarbete vilket tydligt syns i praktiken, men som bör utvecklas och genomsyra båda förskolorna. På Rälsen Viby har barnen stor möjlighet till inflytande och delaktighet bland annat genom att den planerade verksamheten utgår i från barnens intresse. Detta bör också utvecklas och genomsyra bägge förskolorna. De båda förskolorna har en närvarande ledning som har god kännedom om verksamheten.

Starka sidor

- Normer och värden – *Rälsen Norrviken har ett tydligt värdegrundsarbete som syns tydligt i praktiken. Sid 7*
- Utveckling och lärande - *Förskolornas strukturerade verksamhet säkerställer att målområden som matematik, språk, naturvetenskap och teknik uppnås. Sid 9-11*
- Ansvar och inflytande - *Barns tankar och intressen tas tillvara och syns tydligt i hela verksamheten på Rälsen Viby. Sid 13-14*

Förbättringsområden

- Normer och värden - *Värdegrundsarbetet kan bli lika tydligt och likvärdigt på båda förskolorna. Sid 7*
- Ansvar och inflytande – *Rälsen Norrviken kan bli bättre på att ta tillvara på barns tankar och intressen i verksamhetens planering och genomförande. Sid 13-14*
- Ansvar och inflytande - *Forum för demokratiska processer kan öka på båda förskolorna. Sid 14-15*

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

I den inledande intervjun med de två förskolecheferna och de två förskolornas avdelningsansvariga, berättar de att samtliga pedagoger numera är aktiva i arbetet med att skriva och revidera likabehandlingsplanen. Genom att alla är med och kartlägger respektive verksamhet blir likabehandlingsplanen ett levande dokument, säger pedagogerna.

Många avdelningar har trivselregler uppsatta på avdelningarna, men inte alla. Pedagogerna berättar att barnen är med och formulerar trivselreglerna i början på hösten, men att de även samtalar regelbundet om trivselreglerna under terminens gång. Några avdelningar har värdegrundsarbetet schemalagt varje vecka. Pedagoger berättar samtidigt att värdegrundsarbetet inte bara ska vara en punkt på schemat, utan att det pågår hela dagarna. Vi som pedagoger måste vara förebilder för både vuxna och barn, säger de. Vi ser även ett dokument om hur pedagoger kan skapa ett positivt förhållningssätt sinsemellan varandra, sitta uppe på väggarna. På en avdelning berättar en pedagog att arbetslagen har ändrats ganska ofta och att värdegrundsarbetet därför blir en process. Pedagogen berättar vidare att så fort en ny pedagog börjar i arbetslaget så behöver de arbeta med värdegrundsfrågor eftersom det är viktigt att alla pedagoger har en någorlunda samma syn.

Förskolorna använder flera olika arbetsmaterial för att få in så många metoder som möjligt att arbeta med värdegrunden. De använder bland annat Tio små Kompisböcker¹, Vännerna i kungaskogen², Tilda med Is och Sol³ och Värsta bästa vänner⁴. Det viktigaste är att det syns i verksamheten att man arbetar med värdegrunden säger pedagoger, vilket vi ser mest av och tydligast på Rälser Norrviken.

Förhållningssätt

Vi ser att barnen på förskolorna ofta hjälper varandra och är vänliga mot varandra. Vi ser att ett barn hjälper ett annat när hen inte kan få av sig ryggsäcken. Pedagogen berättar att de försöker uppmuntra barnen till att hjälpa varandra istället för att alltid be en vuxen, vilket vi ser exempel på vid på- och klädningen i hallen. Barnen uppmanas att hjälpa varandra att dra av skor och annat.

Vi ser ofta att pedagoger sätter sig på huk när de talar med barnen och vi hör vid flera tillfällen att de hälsar barnen god morgon med barnets namn. En pedagog berättar att de gör detta för att varje barn ska känna sig sedd när det kommer på morgonen. Vid några tillfällen uppmärksammar vi att pedagoger går ifrån barngruppen och samtalar med varandra när de behöver delge varandra information, vi ser inte att pedagoger talar över barns huvuden.

¹ Kompismaterialet innehåller berättelser om Kanin och Igelkott med utgångspunkt i situationer som de flesta barn känner igen från sin egen vardag.

² I sagans och visans form ges exempel på hur vi människor borde vara mot varandra.

³ Om mobbning för de minsta barnen.

⁴ Värdegrundsprogram från UR.se

När det pågår fri lek så ser vi flera gånger att pedagoger är närvarande i barnens lekar och att de leker tillsammans med barnen. Vi hör vid flera tillfällen hur pedagoger uppmuntrar barn genom att exempelvis heja på dem när de cyklar ute på gården samt berätta för barnen när de gjort något bra. I intervju berättar en pedagog att de arbetar mycket med att förstärka barnen genom att ge dem uppåtpuffar i form av uppmuntrande ord.

På en avdelning för äldre barn ser vi hur några barn arbetar med att skapa egna ritböcker. Ett barn vet inte vad det ska rita i sin bok och ber en pedagog om tips. Till slut fastnar barnet för idén att rita julsaker, en julgran, men uttrycker med orolig röst att hen inte vet hur man ritat en julgran. Pedagogen kommer med tips att barnet kan få rita med blyerts och sudda om det inte blir som hen tänkt. Barnet säger att det inte vill sudda i sin ritbok och blir ledsen över att hen inte vet hur en julgran ska ritas. Pedagogen säger att de kan göra tillsammans, att de kan rita på ett annat papper först innan barnet ritat i sin bok. Barnet går med på det och pedagogen ritat en julgran på ett papper och visar barnet hur det kan rita. Barnet säger att hen vill göra likadant men att det inte kan och börjar då gråta. Pedagogen fattar tag i barnets hand där hen håller pennan och så ritat de linjerna på en julgran tillsammans. Barnet börjar le och fortsätter sedan själv och säger till sist att hen tycker julgranen blev så fin så hen ska klippa ut den och klistra fast i sin ritbok.

Arbetsklimat för barn

Under vår observation ser vi flera tillfällen då det råder arbetsro men också en del tillfällen då det är rörigt och högljutt i barngrupperna.

Vi ser flera exempel på att pedagogerna delar upp barnen i mindre grupper. Barnen får bland annat dela upp sig vid olika aktiviteter i olika rum när de kommer in från utevistelsen. En pedagog berättar att de gör så för att skapa arbetsro medan dukvärdarna dukar. På en avdelning för de yngre barnen ser vi hur barn och pedagoger går in i mindre grupper efter utevistelse för att skapa ett lugn i hallen.

Vi deltar på samlingar där barnen är röriga och pedagoger hyssjar och tjarar för att de ska sitta stilla och vara tysta. Barnen får under dessa stunder vänta mycket, både på saker som ska hända samt att det ska bli tyst och lugnt.

Bedömning i text

På Rälsen Norrviken finns en gemensam och väl förankrad syn på värdegrunden bland personalen, som syns i praktiken. Rälsen Viby kan utveckla värdegrundsarbetet att bli likvärdigt.

Förskolorna bedriver ett systematiskt arbete mot diskriminering och kränkande behandling med utgångspunkt från en plan som alla pedagoger är delaktiga i att skriva och revidera. Det finns ett respektfullt förhållningssätt mellan samtliga.

Det är oftast ett arbetsklimat och en arbetsro som gynnar barnens lärande men det finns tillfällen och delar i verksamheten som kan bli bättre.

Bedömning enligt skala⁵

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Utveckling och lärande

Beskrivning

Hur förskolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

På en av förskolorna har varje avdelning ett färdigt schema med olika arbetspass som är återkommande varje vecka. Pedagogerna berättar att barnen även har schemat hemma. På schemat finns arbetspass som språklek, mattelek, värdegrundsarbete, skapande, gymnastik, och utelek. Under morgonsamlingarna ser vi att barnen är med och sätter upp bilder på väggen som visar vad som ska hända under dagen.

Pedagogerna berättar att det är viktigt att de hittar varje barns nivå i de olika aktiviteterna så att barnen känner att de lyckas. En del avdelningar delar upp barnen efter ålder och en del efter intresse och behov vid olika aktiviteter.

Pedagogerna berättar att de arbetar med språklek för att stimulera den språkliga utvecklingen. Det kan bland annat rim och ramsor. De säger också att det är viktigt att hela tiden benämna och samtala med barnen. De läser varje dag för barnen, både böcker och flanosagor, vilket vi också ser under vår observation.

De äldre barnen har matematik på schemat medan de yngre arbetar mer med vardagsmatematik. De barn som är dukvärdar får räkna barn och klura ut hur många tallrikar och bestick som de behöver.

De äldre barnen går till skogen en dag i veckan. En pedagog berättar att hon brukar ha ett djur eller något annat med sig som hon berättar om för barnen. Under vår observation har pedagogen en leksakshare i en ryggsäck. Hon berättar för barnen att det är en skogshare och andra fakta om haren som vad den äter och hur den lever. Till sist visar pedagogen med ett måttband hur stor en fullvuxen hare är.

På schemat finns experiment som ett pass. Vi är med när de gör ett vattenexperiment. Pedagogerna ställer fram två olika glas med vatten i, och barnen får säga vilket glas de tycker har mest vatten. Sen håller ett barn vattnet i två likadana glas och det blir lika mycket. Barnen

1.0 ⁵ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

svarar lite olika på vilket glas som har mest vatten. Pedagogerna berättar att det är lika mycket i båda glasen och att det beror på att glasen var olika stora första gången.

Under vår observation är vi med under en schemalagd aktivitet där de äldre barnen arbetar med 4- och 5 årsbok. Pedagogerna berättar för barnen att det nästan är som i skolan när de arbetar med böckerna, så hen ber dem att vara tysta och räcka upp handen om de har några frågor. Barnen lyssnar och räcker upp sina händer vid frågor. Böckerna har många olika delar där barnen bland annat kan arbeta med matematik och språk. Det kan exempelvis handla om prepositioner, att färglägga en strumpa som ligger på, under eller bredvid en stol.

Vi får berättat för oss att barnen på en avdelning visade stort intresse för att bygga med tågbanor. Pedagogerna valde då att gå vidare med det genom att få barnen att börja fundera på varför förskolan heter Rälsen. Utifrån förskolans tema gick de sedan till pendeltågsstationen och upptäckte olika uppfinningar som automatiska dörrar, en hiss, tågräls med mera. Barn och pedagoger tittade sedan på pendeltågen och barnen fick även prova på att köra pendeltåg. Vi ser en hel del dokumentationer kring detta och får även det berättat för oss av barnen.

Den andra förskolan har ett flexibelt veckoschema där aktiviteterna utgår ifrån vad barnen upptäcker och är intresserade av just nu. De arbetar med aktiviteter som är mer ämnesintegrerade och som utgår ifrån årets tema.

Under vårt besök pågår ett arbete på alla avdelningar med årets tema som är "Upptäck problem - hitta lösningar" och vi ser flera dokumentationer och aktiviteter med arbeten kring temat. I ett rum sitter en pedagog med några barn och har skapande. Ett barn har en mjölkkartong som det har satt guldpaper runt om. Barnet berättar för pedagogerna att hen vill ha en glödlampa och batteri och pedagogerna svarar okej och ställer öppna frågor likt hur barnet vill göra samt vad som ska göras. Barnet berättar att det vill sätta fast en glödlampa i mjölkpaketet så att man kan se även om det är mörkt. Pedagogerna lyssnar uppmärksammat och ställer flera följdfrågor som får barnet att komma vidare i sitt tänkande. Pedagogerna frågar bland annat hur de ska få lampan att lysa och barnet svarar att de nog måste skaffa en sladd.

På en avdelning håller barnen på att samla ihop allt som de slängt i avdelningens sopsortering för att lämna på den närliggande miljöstationen. Pedagogerna berättar att barnen får reflektera kring vilket typ av material som det slängs mest och minst av. Vi ser också att barnen använder återvinningsmaterial för att skapa med.

Vid dukningen berättar pedagogerna vilka barn som är borta vid respektive bord sen räknar barnen själva ut hur många barn som ska äta genom att räkna stolar för de barn som är där. Därefter hämtar de det antal tallrikar, glas och bestick som behövs.

Vi ser på en dokumentation på väggen att barnen får prova på yoga. Pedagogerna berättar att det är bra för kroppsuppfattning och motorik.

Vid promenad till en närliggande skog uppmärksammar en pedagog att ett barn ser fågelholkar på vägen till skogen. I skogen får barnet berätta vad hen såg för de andra barnen. Barnen hittar en fågelholk i ett träd i närheten och pedagogerna börjar ställa frågor till barnen om holken. Barnen får berätta vilka de tror bor i fågelholken. Sen får barnen prata om vart fåglarna är eftersom holken är tom. En del tror att fåglarna har flyttat till en annan holk.

Pedagogen berättar att en del fåglar flyttar till varmare länder. Barnen kommer med förslag på länder dit fåglar flyttar. Turkiet säger ett barn! Spanien säger ett annat.

Vi ser hur barnen på flera avdelningar får prova på olika arbetssätt och arbetsformer. Bland annat ser vi att de arbetar med pärlor, pusslar, ritar, klipper och klistrar samt bygger och konstruerar med olika material. Vi ser att färger och penslar finns tillgängliga för barnen.

Hela enheten har gemensamt tema. Det här läsårets tema är upptäcka, uppfinna och entreprenörskap och det ser vi flera arbeten kring. En pedagog berättar att barnen var väldigt intresserade av rymdraketer. Pedagogerna fängade upp detta genom att visa en film på lärplattan där rymdraketer sköts upp i rymden och sedan startades ett rymdprojekt upp. Barnen har skapat egna rymdraketer samt en måne och vi är med på ett skapandepass där pedagogerna förbestämt att barnen skulle göra stjärnor av trolldag. Barn och pedagoger läste receptet tillsammans och barnen var delaktiga i att mätta upp de olika ingredienserna samt kavla ut den färdiga degen och trycka ut stjärnformer.

På de olika avdelningarna ser vi siffror med kompletterande bilder sitta uppe. Det kan exempelvis vara siffran 3 och sedan en bild med tre bollar. Vi hör vid flera tillfällen hur barn och pedagoger spontanräknar i olika aktiviteter och hur barnen sorterar och kategoriserar olika lekmaterial.

På en del avdelningar ser vi hur pedagoger använder teckenstöd för att förstärka vad de själva och barnen säger. Vi ser även att barnen anammat detta.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Förskolorna har två till tre lärplattor per avdelning och ett par avdelningar har nyligen fått aktivboards⁶, som även de andra avdelningarna kan använda. En pedagog berättar att de använder aktiveboarden vid till exempel matteleken. Vi ser också att de tittar på film.

Vi ser att pedagogerna använder lärplattorna till att dokumentera verksamheten och vad som sker under dagen genom att filma och fotografera. Pedagogerna berättar att barnen oftast arbetar två och två med lärplattorna för att de som sitter där ska få arbeta i lugn och ro. Barnen använder lärplattorna till att arbeta med några utvalda pedagogiska appar och för att söka information tillsammans med pedagogerna. På en förskola får vi se några kortfilmer som pedagogerna gjort tillsammans med barnen om olika uppfinningar som barnen fått prova på att göra, till exempel en kulbana, äppelsnurra och en pappersryggsäck.

Förskolorna har en arbetsgrupp med pedagoger som ska arbeta fram en plan för hur förskolorna ska arbeta med IKT⁷.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

I intervju berättar pedagoger att det finns barn- och elevhälsorutiner kring arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Pedagogerna berättar att det finns ett tilläggsbelopp som man kan söka i januari men att det kan vara svårt att få. Vidare berättar de att det finns två specialpedagoger

⁶ Interaktiv skrivtavla

⁷ Information och kommunikations teknik

i kommunen man kan vända sig till vid frågor gällande bland annat språk- och beteendestörningar. Specialpedagogerna kan man även vända sig till för att få hjälp och stöd i hur man kan bemöta föräldrar till barn i behov av särskilt stöd. Pedagogerna berättar också att de tar hjälp av kollegor och anpassar verksamheten så att det ska fungera för barnen.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

I intervju berättar ledning och pedagoger att modersmålsstöd inte finns på förskolan. Istället arbetar pedagoger mycket genom att benämna olika ting tydligt och korrekt. En del av pedagogerna har gått, eller går, kurs i teckenstöd och de berättar att de förstärker ord genom att använda sig av teckenstöd.

Dokumentation av barns läroprocesser

Pedagogerna berättar att de dokumenterar barnens lärande i portfoliopärmar och bloggen, vilket vi också får ta del av. För att säkerställa att verksamheten arbetar med läroplanens mål lägger pedagogerna in utdrag från läroplanen i blogginläggen, vilket vi även ser på en del väggdokumentation. Alla föräldrar har tillgång till bloggen, där de kan läsa och se vad förskolorna arbetar med.

Miljön som stöd för lärandet

Förskolornas miljöer har material för olika aktiviteter och lekar. Vi ser inte så mycket material för eget utforskande, utan mest leksaker, pysselmaterial, bygg- och konstruktionsmaterial. På en del avdelningar ligger spel och skapandematerial i högar medan andra avdelningar har tydligt uppmärkt och strukturerad miljö. På en del avdelningar finns material tillgängligt och på en finns mycket material väldigt högt placerat. En förskola har till största delen höga bord medan den andra har mest låga bord för både måltider, lek och aktiviteter. En pedagog berättar att de medvetet valt att ha höga bord, för att pedagogerna önskat det.

På en av förskolorna har en utemiljö behöver bli bättre, speciellt mellangården, berättar pedagogerna. Där pågår också ett planeringsarbete för renovering och upprustning. Den andra förskolans utemiljö är varierande och har olika sorters redskap för lek och rörelse. Båda förskolorna använder sig av närområdet och går iväg till andra lekplatser och skogar.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Pedagogerna berättar de bland annat besöker biblioteket, Mulle Meck-parken och går på teater med barnen. Under vår observation går några barn till återvinningsstationen och lämnar sopor som de samlat ihop på avdelningen.

Förskolorna handleder studenter från lärarutbildningen och praktikanter från andra utbildningar.

Bedömning i text

Verksamheten på förskolorna är till stora delar strukturerad och undervisningen utgår till stora delar ifrån läroplanen.

Barnen får vanligtvis prova olika arbetssätt och arbetsformer, och vissa delar av verksamheten är utforskande och kreativa arbetssätt är mer vanligt förekommande.

Arbetssätt som stimulerar samarbete mellan barnen i deras lärande är vanligt förekommande

speciellt i temaarbetena.

Språkutvecklande arbetssätt är vanligt förekommande både genom språklek och att barnen ges möjlighet till att prata och berätta.

Arbetsätt som utvecklar det matematiska tankandet är vanligt förekommande speciellt i olika vardagssituationer som vid dukning, men också i temaarbetena och matteleken.

Arbetsätt som utvecklar förmågor inom naturvetenskap är vanligt förekommande då förskolorna arbetar mycket med naturen och experiment.

Pedagogerna använder ofta estetiska arbetssätt som verktyg i lärandeprocesser.

Användande av modern teknik som ett verktyg i lärprocesser förekommer ofta.

Det finns fungerande strategier och metoder och verksamheten anpassas till för barn i behov av särskilt stöd.

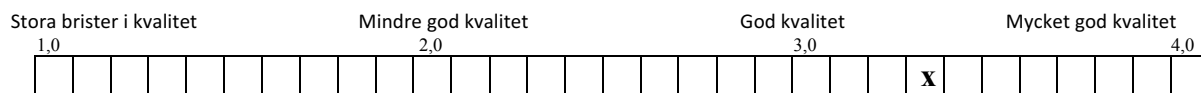
Dokumentation av barns lärprocesser förekommer i portfolion, bloggen och dokumentationen som sitter på väggarna. Dokumentationen används till viss del för att utveckla verksamheten.

Föräldrar har stor möjlighet att kontinuerligt ta del av dokumentationen via bloggen.

Lärandemiljön är till viss del stimulerande, utmanande och mångsidig. Vi saknar material för utforskande.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning sker relativt stor utsträckning i det pedagogiska arbetet genom besök på bibliotek, teater med mera samt deras handledande av studenter. Närområdets möjligheter tas till stora delar tillvara i verksamheten genom regelbundna skogsbesök.

Bedömning enligt skala

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Ansvar för det egna lärandet

Vi ser vid flera tillfällen hur barnen uppmanas att ta eget ansvar i vardagshändelser. När ett barn säger till en pedagog att hen är törstig frågar pedagogen om barnet minns var glaset är. När barnet svarar ja säger pedagogen att barnet kan prova att ta vatten själv och går inte det så kan det säga till.

Vid en måltid på en avdelning för de yngre barnen ser vi hur barnen får lägga upp sin mat själva. De erbjuds sedan sked eller gaffel att äta med. Pedagogerna delar barnens mat och brer deras smörgås. När barnen är klara går de med sin tallrik till en pedagog som skrapar barnens tallrikar samt ställer in dem i avdelningens diskmaskin. Vid en måltid på en avdelning för de äldre barnen ser vi hur pedagogerna lägger upp barnens mat och en pedagog berättar att det bland annat har med smittorisk att göra. Barnen erbjuds kniv och gaffel och delar sin mat själva. Barnen säger till när de vill ha mer mat så att en pedagog kan lägga upp mer på barnets tallrik. Efter måltiden ställer barnen tallrikarna på diskbänken och en pedagog skrapar ned matrester i papperskorgen samt ställer in disken i avdelningens egen diskmaskin.

Vi observerar på flera avdelningar hur barnen uppmuntras att klä på och av sig ytterkläderna själva. Barnen har hyllor med låga krokar så att de kan hänga upp sina kläder utan hjälp av en vuxen.

Vid flera tillfällen ser vi barn arbeta självständigt med olika material och när de behöver hjälp att exempelvis ta bort häftklammer från ett papper så är det ofta bara med hjälp av positiva uppmaningar och tips från pedagoger.

På en avdelning med yngre barn sjunger barnen Bockarna Bruse för oss, samtidigt som de sätter upp flanofigurer på en tavla. En pedagog berättar senare att de arbetar på avdelningen med Bockarna Bruse.

En del avdelningar har samlingsassistenter. Då får barnen efter en turlista vara med på samlingen och visa och berätta för barnen vad som kommer att hända under dagen.

Några av de yngsta barnen gör handavtryck till sin portfolio. Barnen får välja en eller flera färger till sina händer innan de målas och trycker. De barn som är lite osäkra på om de vill bli målade på, får först titta på när andra målas och till slut så sträcker alla fram sina händer och vill bli målade och göra sina handavtryck.

På en avdelning märkte pedagogerna att många barn var intresserade av lekparker och spann vidare på det. Utifrån rubriken "Upptäck problem - hitta lösningar" så fick barnen först berätta vad de vet om lekparker, sen tänka ut vad de vill veta mer om lekparker och hur de ska ta reda på det. Sen har barnen fått välja ut en sak som de vill ska finnas i en lekpark och arbeta skapande. Först genom att bygga den som en tredimensionell figur och sedan rita den. Sen ska barnen få utveckla sina uppfinningar och ge dem nya egenskaper. Ett barn har byggt en dammsugarrobot som kan suga upp leksaker som är bra att ha när det är dags att städa på förskolan.

På de avdelningar som arbetar med schemalagda arbetspass är aktiviteterna, arbetsmaterialet och arbetsgången förbestämt av pedagogerna. Vi är med på ett arbetspass där barnen arbetar med fyra- och femårsböcker. Det är färdigtryckta böcker med arbetsuppgifter anpassade för fyra- respektive femåringar. Vi är även med på ett arbetspass med uppfinningar där barnen får bygga en bil med förbestämt material och arbetsgång. Pedagogen berättar att de använder sig av boken Teknikgrottan, som innehåller beskrivningar på hur man kan bygga olika teknikprylar med barn.

På en avdelning med yngre barn tar pedagogerna av barnen byxorna och strumporna innan lunch, så barnen äter lunch i endast blöja och tröja. När vi frågar efter syftet med att barnen ska äta utan byxor säger pedagogerna att det är för att barnen ska sova efter maten och att det är som en tradition. Vi ser inte att barnen själv får välja om de vill ha kläder på sig under lunchen.

Demokratiska arbetsformer

Vi ser inga konkreta exempel demokratiska processer under vårt besök. Pedagogerna berättar att barnen får rösta ibland på olika saker men att det inte finns några speciella forum för detta, utan det är något barnen får göra när de blir äldre. På en av förskolorna deltar de äldsta barnen på skolans matråd. Vi får ta del av en dokumentation som ett par barn gjort från ett matråd för

att delge pedagogerna och de andra barnen på avdelningen. På de avdelningar som har trivselregler har barnen fått vara med och utforma reglerna. Pedagogerna berättar att barnen får välja vad de vill leka i den fria leken genom att de i samlingsringen genom att de får tänka till vad de vill göra.

Några avdelningar som arbetar med årets tema kan vi tydligt se i dokumentationen samtidigt pedagogerna berättar att aktiviteterna och planeringen utgår ifrån barnens intresse och önskemål. På en avdelning berättar pedagogerna att barnen har fått välja vilka uppfinningar de vill arbeta med. Barnen har arbetat med tåg som de utforskat på olika sätt och rymdraketer som de arbetat skapande med.

Samverkan med föräldrar

Förskolan använder sig av föräldraaktiv inskolning som oftast pågår under 1-2 veckor där barnet spenderar kortare stunder på förskolan tillsammans med förälder.

I intervju berättar pedagoger att förskolan har föräldramöte 1 gång per år, drop in-fika ca 2 gånger per termin, utvecklingssamtal två gånger per år samt föräldraråd tre gånger per år. De berättar även att föräldrar ofta följer med på utflykter som förskolan gör.

Vad gäller utvecklingssamtal så berättar en pedagog att de har arbetat fram en ny mall som skickas ut till föräldrar i förväg. Det är då tänkt att föräldrarna ska svara på lite olika frågor och saker de vill ta upp, detta har förskolan valt att göra för att föräldrar ska bli mer delaktiga.

Bedömning i text

Båda förskolorna ger barnen möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet i vardagliga händelser som till exempel vid dukning och av- och påklädning.

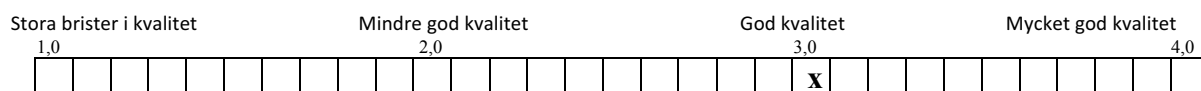
Barns tankar, intressen och åsikter tas tillvara i större utsträckning i vissa delar av verksamheten speciellt i temaarbetena.

Barn ges stort inflytande i de delar av verksamheten där barns intresse tas vara och får styra den dagliga planeringen och genomförandet.

De yngsta barnen kan ges möjlighet att få välja att äta mat med byxor och strumpor på för att slippa äta utan kläder.

Forum för demokrati kan utökas på förskolorna då endast ett konkret forum för demokratiska processer finns

Bedömning enligt skala

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

Både förskolechefer och pedagoger säger att det bästa med Rälsen förskolor är att det är liten enhet, med få barn i barngrupperna. Pedagogerna berättar att de känner alla barn, från de yngsta till de äldsta. Pedagogerna tycker det är bra att ha chefer som är närvarande nästan

varje dag. Under vårt besök är förskolecheferna ofta ute på avdelningarna och samtalar och svarar på frågor och vi ser att pedagogerna kan vända sig till dem i olika ärenden.

Planeringen av det pedagogiska arbetet görs av både pedagoger och ledning gemensamt på planeringsdagar, arbetsplatsträffar och enskilt på avdelningarna. Enheten har olika arbetsgrupper, som till exempel portfoliogrupp och IKT-grupp som arbetar med att utveckla respektive område.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Pedagogerna är med och utvärderar de olika dokumenten på planeringsdagar och arbetsplatsträffar. Vi tar del av avdelningarnas lokala utvecklingsplaner som förskolorna använder för att planera, följa upp och utvärdera verksamheten, samt ett systematiskt kvalitetsdokument där alla delar av verksamheten är sammanställda. Vi ser i utvärderingarna att pedagogerna använder sig av observationer och dokumentationer för att se hur deras planering kommer barnen tillgodo. Föräldrarna är med och utvärderar verksamheten genom en kundenkät. Arbetslagen hjälper varandra att få reflektionstid varje vecka genom att ta hand om varandras barngrupper.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Pedagogerna tycker att de får den kompetensutveckling de behöver. Just nu är det några som utbildas i teckenstöd. Förskolecheferna berättar också att de vill arbeta med kollegialt lärande och sprida de kompetenser som finns internt i enheten. Sollentuna kommun erbjuder ibland utbildningar av olika slag som enheten går på. Pedagogerna säger att de skulle vilja ha lite mer kompetensutveckling inom IKT för att bli ännu bättre.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

I intervju berättar förskolechef att övergångar till de olika skolorna kan se olika ut men de flesta barnen väljer Rålsens skola. Oftast går femåringarna och hälsar på skolan i juni, och då sker även övergångarna mellan de olika avdelningarna på förskolan. Vidare berättar förskolechefen att om det inte är så många barn som ska börja på en ny skola så kan istället den skolans lärare komma ut till förskolan och hälsa på de barn som ska börja, andra gånger sker bara samtal över telefon. Förskolechefen berättar att internt så sköter förskolan övergångarna, medan det externt är skolan som tar emot som bestämmer.

Bedömning i text

Förskolorna har en ledning som finns nära och nästan alltid är på plats och har mycket god kunskap om verksamheterna.

Förskolecheferna tar till stora delar ansvar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Pedagogerna ges stor möjlighet att utforma, följa upp och utvärdera alla dokument och medverkar i det systematiska kvalitetsarbetet.

Föräldrarna utvärderar verksamheten genom en kundenkät och ges regelbunden insyn i verksamheten genom den Blogg som varje avdelning har.

Personalen erbjuds till stora delar kompetensutveckling som är kopplad till verksamhetens behov bl. a inom området portfolio och IKT. Pedagogerna vill utforma fler rutiner och former för samverkan och kunskapsutbyte mellan enheterna.

Det finns till stora delar en fungerande samverkan inom verksamheten, både mellan avdelningarna och till skolan, och det finns väl fungerande rutiner för övergångar mellan de olika skolformerna.

Bedömning enligt skala

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

REFERENSER

Lokala utvecklingsplaner för samtliga avdelningar 2015/2016
Plan för likabehandling och mot kränkande behandling förskolan 2015/2016
Rutiner för systematiskt kvalitetsarbete Rälsen Norrviken
Överenskommelse förälder Förskola Rälsen Norrviken
Dokumentationer som finns på förskolorna
Våga Visa metodbok
Våga Visa bedömningsmatris

